

بیت

عنوان مقاله:

ازدواج یک نظام ارزشی مقتدر

نویسنده:

مهدی حسنی کبوترخانی

شغل: رئیس اداره تبلیغات اسلامی زرند

آدرس: استان کرمان - شهرستان زرند - بلوار بخت اداره تبلیغات اسلامی

تلفن: ۰۹۱۳۳۹۲۰۲۲۶، ۰۳۴۲-۴۲۳۷۱۲۴

نشانی الکترونیکی: IDO.ZARAND@YAHOO.COM

فهرست مطالب

صفحه

عنوان مطلب

۳.....	چکیده:
۴.....	تصمیم گیری برای ازدواج.....
۴.....	ازدواج به عنوان یک فرهنگ همه گیر.....
۵.....	هدفگذاری برای ازدواج.....
۵.....	سن ازدواج.....
۶.....	دلایل بالا رفتن سن ازدواج.....
۶.....	افزایش سن ازدواج: گناهش بر گردن کیست؟!.....
۷.....	تبعات بالا رفتن سن ازدواج.....
۸.....	ضرورت فرهنگ سازی.....
۸.....	نقش رسانه.....
۹.....	مفهوم تعهد در ازدواج.....
۹.....	عوامل تحکیم بنیان خانواده.....
۹.....	خصایص اثر بخش.....
۱۰.....	نتیجه گیری.....

چکیده:

تصمیم گرفتن برای ازدواج یکی از مهمترین تصمیماتی است که زوج ها در کنار هم اتخاذ می کنند. در این مقاله سعی شده است با اتکا به منابع موجود و تحقیقات انجام شده ازدواج را یک نظام ارزشی مقتدر معرفی و بررسی کنیم. و در این راستا ازدواج را یک فرهنگ همه گیر معرفی و سپس خلاصه ای از اهداف ازدواج، چگونگی تصمیم گیری، دلایل بالارفتن سن ازدواج و تبعات آن را بررسی کنیم.

ما ازدواج را امری مقدس بیان کرده ایم، پیوند دو روح، ارتباط دو جسم، رسیدن به آرامش و تکامل، تقسیم شادی ها و سختیها، کسب تجربه های شیرین، آموختن صبر و گذشت، عشق و محبت. با مقایسه ی الگوی اسلامی و ازدواج های رایج و آشکار شدن تفاوتها می بایست فکری کرد و در جهت بهبود اوضاع گامی برداشت .

مقدمه

بدون شک نورانی ترین و با فضیلت ترین ازدواج تاریخ، ازدواج علی (ع) و فاطمه (س) می باشد. اول ذیحجه مصادف با سالروز ازدواج آسمانی دو زوج الهی به نام های علی (ع) و فاطمه (س) است. در توصیف این ازدواج آمده است که تنها خطبه ی عقدی بود که در آسمانها خوانده شد. داستان ازدواج امیر المومنین درسی است بزرگ و الگویی اصیل و ناب از آنچه اسلام خواهان و معرف آنست. هرگوشه ای از این داستان نکاتی مهم و درخور توجه دارد که با عمل به آنها می توانیم همه ی مشکلات و موانع ازدواج را برداشته و از قبل آن همه سود و نفع ببریم. اما هدف ما در این مقاله تحلیل و بررسی جزئی مسائل ازدواج از دیدگاه اسلام و روانشناسی می باشد.

تصمیم گیری برای ازدواج

تصمیم گرفتن برای ازدواج یکی از مهمترین تصمیماتی است که زوج ها در کنار هم اتخاذ می کنند. اگر یکی یا هر دوی زوج خواهان شکل گیری یک رابطه هستند به دلیل احساسات و هیجانات کمی با عجله روبرو هستند. اما عجله کردن برای ازدواج به هیچ وجه ایده خوبی نیست. اگر رابطه ازدواج منطقی و قوی باشد، مطمئن باشید که از هر مشکلی عبور می کند. اگر رابطه از ریشه سالم و رضایت بخش نباشد، مطمئن باشید که ازدواج کردن بهترش نمی کند؛ فقط همه چیز را پیچیده تر از قبل می کند. پس قبل از اینکه برای ازدواج تصمیم بگیرید، بهتر است نگاهی صادقانه به خودتان به تنهایی و بعنوان یک زوج بیندازید و درمورد آینده خودتان با هم صحبت کنید. شاید بد نباشد که برای صحبت کردن درمورد افکار، ایده ها و برنامه هایتان با یک مشاور هم مشورت کنید.

ازدواج یکی از حقایقی است که از فاکتورهای اساسی ایجاد هر جامعه سالمی به شمار می رود. این موضوع را می توان از دو مقوله کاملاً متفاوت مورد بحث قرار داد. یکی از دیدگاه ها این است که تشکیل زندگی مشترک به خودی خود، چه فوایدی را برای اشخاص به همراه دارد؛ و چرا ازدواج به نفع جامعه است.

ازدواج به عنوان یک فرهنگ همه گیر

اجازه دهید ابتدا در مورد فرهنگ هر جامعه و سپس لزوم ازدواج صحبت کنیم. در تمام انسان ها میل ذاتی و باطنی انتخاب شریک وجود دارد. تشکیل زندگی مشترک نوعی حس دیگرخواهی را نمایان می سازد و یا به عبارت دیگر دو نفر خود را در اختیار یکدیگر قرار می دهند و تبدیل به یک روح در دو جسم می شوند.

شاید با اتکا به فرهنگ امروزی جوامع بشری، این امر برای انسان ها دشوار باشد که با هم یکی شده و در عین حال از هم جدا باقی بمانند، از آنجایی که ازدواج به منزله نوعی دیگرخواهی محسوب می شود، در جامعه ای که اصول آن بر پایه خودخواهی استوار شده باشد، دوام چندانی نخواهد داشت.

هدفگذاری برای ازدواج

همه افراد در حیطه شغلی اهدافی را برای خود معین کرده و به واسطه آن میزان فروش و نهایتاً بازدهی کلی سیستم را افزایش می دهند. این امر در حیطه اجتماعی نیز کاملاً مشهود است؛ افراد و ارگانها برای رسیدن به نتایج موفقیت آمیز اجتماعی هدفگذاری انجام می دهند. باید توجه داشت که مسئله هدفگذاری به ویژه در سطح فردی از اهمیت بالایی برخوردار میباشد. تک تک افراد می بایست به منظور بهبود کیفیت زندگی خود اهدافی را برای خود معین نمایند. همه ما از ارزش تلاش برای رسیدن به اهداف با اطلاع هستیم، بدیهی است وقتی ذهن خود را بر روی موضوع خاصی متمرکز می کنیم، طبیعتاً نتیجه بهتری می گیریم. حال چرا برای ازدواج هدفگذاری نکنیم؟

آیا تصمیم به ازدواج دارید؟ و یا آنکه در حال حاضر متاهل می باشید؟ شما قادر به بنیان نهادن یک ازدواج موفق و پایدار خواهید بود. تجربیات نشنا داده است که پایدار نگاه داشتن یک ازدواج موفق مستلزم تلاش و کوشش مستمر است. باید متوجه باشید که مفهوم ازدواج چیزی فراتر از یک پیمان قانونی و مشروع میباشد که به واسطه آن به زن و مرد اجازه میدهد بعنوان زن و شوهر در کنار یکدیگر زندگی کنند.

بسیاری از نیازهای روحی، جسمی و عاطفی بشر از طریق ازدواجی سالم برطرف میگردد و معمولاً افرادی که ازدواج موفق را تجربه کرده اند، هدفمندتر، سالمتر و شاداب تر از کسانی هستند که یا مجرد مانده اند و یا ازدواجی ناموفق داشته اند. ازدواج به عنوان یکی از حقوق اولیه و طبیعی انسانها دارای اصولی است که پیروی از آن باعث می گردد تا رضایت بیشتری در این زمینه بدست آید.

سن ازدواج

یکی از این اصول سن ازدواج است که می تواند تاثیر مستقیمی در روند موفقیت و رضایت افراد داشته باشد. بدیهی است که هر چقدر ازدواج در سنین مناسب تر رخ دهد، درصد موفقیتش هم بیشتر میگردد. البته این موضوع به بلوغ فکری طرفین بستگی دارد به این معنا که هر دختر و پسر به محض اینکه به درجه ای کافی از درک و فهم و آمادگی برای تشکیل خانواده و زندگی مشترک رسید، باید برای ازدواج اقدام کند و در این مسیر قدم بردارد.

افزایش سن ازدواج در جوامع مختلف میتواند دلایل گوناگونی داشته باشد. بالارفتن سطح زندگی و تحصیلات، گذر از سنت به مدرنیته، مشغله و مسئولیتهای کاری برخی از این دلایل می باشند.

دلایل بالارفتن سن ازدواج

در کشور ما نیز بالارفتن سن ازدواج دلایل خاص خود را دارد که باید بصورتی جدی مورد بررسی قرار گیرد. متأسفانه بسیاری از جوانان با وجود اینکه به سن ازدواج رسیده اند و یا حتی از آن رد شده اند کماکان مجردند و از ازدواج به عناوین مختلف و بهانه های واهی طفره می روند. ساختار فرهنگی و سنتی جامعه امروزی از یک طرف و تضاد آن با شرایط نوین و زندگی مدرن از طرف دیگر یکی از دلایل مهم این مسئله می باشد.

نوع نگاه و برداشت جوانان امروزی و خانواده های آنها از پدیده ازدواج باعث سخت تر شدن هر چه بیشتر شرایط و کمتر شدن انگیزه ها گردیده است. برخی از دلایل عمده کم شدن تمایل جوانان برای ازدواج به شرح زیر است:

- سنت ها و مراسمات دست و پا گیر، پرهزینه و بی مورد
- توقعات بیش از حد و نابجا از طرفین از قبیل داشتن وضعیت مالی و سطح تحصیلات بالا
- تعیین مهریه های سنگین
- چشم و هم چشمی ها و مقایسه های فامیلی
- دخالت های مکرر خانواده ها در امور همدیگر
- دوستی های بی قید و بند، بدون نظارت و روابط آزاد پیش از ازدواج
- ازدواج های ناموفق افراد دیگر خانواده و آشنایان
- وضعیت نامطلوب اقتصادی
- تجمل گرایی، زیاده خواهی و ایده آل طلبی
- عدم اعتماد دختران و پسران به یکدیگر

افزایش سن ازدواج: گناهِش بر گردن کیست؟!

ازدواج امری مقدس است، پیوند دو روح، ارتباط دو جسم، رسیدن به آرامش و تکامل، تقسیم شادی ها و سختیها، کسب تجربه های شیرین، آموختن صبر و گذشت، عشق و محبت، برآوردن نیازهای عاطفی و جنسی.

چه بسا دختران و پسرانی در سن ازدواج و در اوج نیاز روز را بدون انگیزه و شب را بدون همسر سپری می کنند. این افراد دچار بحرانهای روحی می شوند بدون اینکه خود متوجه باشند. دخترانی که تا سنین بالا نجابت خود را حفظ میکنند و در آرزوی آرمیدن در کنار همسر خود باقی می مانند، پسرانی که نیارهای خود را سرکوب میکنند و یا از شدت لبریز شدن غریزه به گناه می افتند و نسبت به جنس مخالف خود حریص میشوند. ولی هنوز از ازدواج خبری نیست! براستی گناه این دوری از جفت بر گردن کیست؟ دخترانی که نیاز به همسر دارند و پسرانی که از فرط تنهایی دچار افسردگی شده اند.

به نظر می رسد گذر از معنویات و پیدایش دید مادی به مسائل دلیل اصلی است. مطمئناً می توان با

کمی انعطاف و پایین آوردن سطح توقعات، چه از طرف دختران و پسران و چه از طرف خانواده ها راه را هموار نمود. آیا لذت برخورداری از همسر و تشکیل خانواده حق افراد نیست؟ احساسات موضوعی نیست که نادیده گرفته شود و باید به نحو مطلوبی ارضا گردد. لذتی که افراد در سنین پایین تر از ازدواج می برند قابل مقایسه با سنین بالاتر نیست. مهربانی، لطافت، دوستی های عاشقانه در کنار همدمی دوست داشتنی در غالب خانواده ای صمیمی با هیچ چیز در دنیا قابل تعویض نیست.

تبعات بالارفتن سن ازدواج

بالا رفتن سن ازدواج با شرایط سختی که معمولاً توسط خود افراد بوجود می آید در ارتباط مستقیم است و این یعنی صدمات جبران ناپذیر روحی-روانی. در جامعه ای که جوانان آن با وجود داشتن نیازهای شدید عاطفی و جنسی از ازدواج دوری میکنند، باید شاهد نا امنی های اخلاقی، هنجار شکنی های اجتماعی و آینده ای مبهم باشیم.

در این میان ممکن است بسیاری از دختران و پسرانی که تمایل به ازدواج دارند مشکلشان یافتن یکدیگر باشد و براستی ندانند که نیمه گم شده خود را در چه مکانی باید بیابند، کجا با یکدیگر آشنا شوند، چگونه بفهمند که آیا با هم تناسب دارند یا خیر، از روحيات یکدیگر به چه طریقی مطلع شوند.

ایجاد مرکزی اینترنتی که از روشهای علمی برای تطابق افراد استفاده میکند تحت نظارت مراجع ذیصلاح و بهره گیری از متخصصین امور ازدواج و خانواده می تواند افرادی که با هدف ازدواج در پی یافتن همسر می باشند را یاری نماید. البته این امر مستلزم نظارت بسیار دقیق است تا افراد سوء استفاده گر راه نفوذ در چنین محیط هایی را نداشته باشند.

مسئولین نیز لازم است برای ترغیب جوانان به ازدواج در سنین پایین تر، شرایط اقتصادی، آموزشی و فرهنگی جامعه را ارتقا دهند و نسبت به قوانینی مانند تعدد زوجات و ازدواج موقت که مناسب شرایط کنونی جامعه نبوده و باعث بروز مشکلات فراوان و پیچیده تر شدن مشکل میگردد تجدید نظر به عمل آورند.

ضرورت فرهنگ سازی

با مقایسه ی الگوی اسلامی و ازدواج های رایج و آشکار شدن تفاوتها می بایست فکری کرد و در جهت بهبود اوضاع گامی برداشت . جامعه ی کنونی ما بدلیل مشکلاتی که بر سر راه ازدواج بوجود آورده است دچار مشکلات زیادی شده است که عمق فساد بسادگی قابل رویت است . اینجاست که ضرورت فرهنگ سازی و نقش عوامل فرهنگ ساز در جامعه و همچنین به ظرافت عمل ایشان پی می بریم چرا که دراین میان نکته ای قابل تامل و البته تحقیق وجود دارد .

نکته ی عجیبی که وجود دارد آنست که گروه عمده ای از خانواده ها که از هزینه های زیاد و خرج های کمر شکن ازدواج گلایه می کنند و از آن می نالند خود درمقام عمل آن هنگام که به عنوان والدین طرفین نقش ایفا می کنند صورت مساله را پاک کرده و همان روش غلط را پی می گیرند (مصدق ضرب المثل مرگ خوبه ولی برای همسایه). اینان با اینکه آگاهی های لازم را دارند اما بازهم بدون توجه همان رفتار غلط خود را بروز می دهند .

فرانسیس بیکن فیلسوف انگلیسی قرن هفدهم میلادی خطاهای مبتلا به ذهن آدمیان را که در تحصیل علم و آگاهی و کشف حقیقت ، مایه ی گمراهی انسان می شوند بت نامیده است و از آنها به عنوان بت های طایفه ای ، شخصی ، بازاری و نمایشی نام برده است . اینگونه آداب و رسوم غلط و انحراف از فطرت خداوندی و اسلامی را نیز می توان از جمله بت های فرهنگی و فکری امروز در میهن اسلامی مان نامید که نیاز به بت شکن و قهرمانان فرهنگی دارد و درمانش چیزی جز بازگشت به سنت های اصیل و ناب اسلامی نیست .

نقش رسانه

نقش رسانه در این میان انکار ناپذیر است . رسانه به عنوان فراگیرترین وسیله ارتباط جمعی امروزه در هر زمینه ای می تواند بسیار تاثیر گذار واقع شود . متأسفانه تا کنون یکی از دلایل اشاعه ی فرهنگ غلط موجود و دامن زدن به آن همین رسانه است .

اما اینک زمان آن رسیده تا فصل نوینی در فرهنگ سازی ازدواج آغاز کنیم چرا که بسیار آسیب پذیر شده ایم و ضربه های جبران ناپذیری را متحمل شده ایم . اخیرا شاهد پخش برنامه های مناسبی از صدا و سیما بوده ایم و این می تواند یک شروع باشد که باید با همراهی مطبوعات و نویسندگان کتاب و ... باشد تا بتواند تاثیر لازم را داشته باشد.

مفهوم تعهد در ازدواج

ازدواج خوب و موفقیت آمیز وجود دارد اما ازدواج بی عیب و نقص و تمام عیار میسر نمیباشد. هر ازدواج موفق و پایدار شامل متعهد گشتن بی قید و شرط نسبت به یک فرد نا کامل است. این انتظار که همسران کامل و فاقد هر گونه عیبی باشد واهی و نامعقولانه می باشد. امروزه که جدایی ها و طلاق های شتابزده در کوچکترین نشانه اختلاف و مشکلات زندگی اتفاق می افتند مهم است که از خودتان سوال کنید که تعهد شما نسبت به ازدواج چیست؟ تعهد به ازدواج به مفهوم آن است که زن و شوهر به یکدیگر چنین گفته باشند: ما نسبت به زندگی مشترکمان بی اعتنا و بی اهمیت نیستیم. ما ازدواجمان را بر پایه عشق، احترام، شرافت و علاقه دو سویه و خالصانه با یکدیگر آغاز کرده ایم. ما اعتقاد داشتیم و داریم که به یکدیگر وفادار بمانیم، صادق بوده و دروغ نگوییم و به یکدیگر اعتماد داشته باشیم. چه در حضور یکدیگر چه در غیاب یکدیگر.

عوامل تحکیم بنیان خانواده

رعایت نکات زیر سبب تحکیم تعهد به زندگی مشترک میگردد:

سازگاری معنوی

سازگاری شخصیتی

خود شناسی آگاهانه

توانایی در ارتباط برقرار کردن با یکدیگر (بیاموزیم که چگونه بحرفهای همسرمان گوش دهیم و پرسشهای وی را واضح، مشخص، بدون پیش داوری و بدون کینه ورزی و انتقام جویی پاسخ گوئیم).
علاقه دو سویه بیکدیگر

خصایص اثر بخش

۱- افرادی که در ازدواجشان یک نظام ارزشی مقتدر را بکار می بندند، بسیار زیاد در محقق گشتن یک ازدواج و ارتباط موفق و صحیح به آنها کمک خواهد کرد. نظام ارزشی که دربرگیرنده صفات و خصوصیات: صداقت، راستی، همبستگی، اعتماد، احترام، عشق، گذشت، تفاهم و وفاداری به یکدیگر می باشد. ازدواجی که در آن زن و شوهر دارای انتظارات متضاد و خواسته های غیر قابل انعطاف می باشند، شانسی برای موفقیت وجود نخواهد داشت.

۲- مشاجرات و اختلافات را به شیوه سازنده و ثمر بخش حل و فصل کنید. که شامل تمرکز بر دغدغه های هر دو فرد و یافتن گزینه ها و راههایی می باشد که هر دو طرف منتفع گشته و به خواسته هایش دست یابد. تقریباً در هر اختلاف یک نفر احساس می کند که مورد بی مهری، بی احترامی و بی توجهی قرار گرفته است. در ازدواج نباید این چنین باشد که همواره یک فرد برنده و فرد دیگر بازنده گردد. چون آن دیگر مذاکره نبوده بلکه تحکم و سلطه گری می باشد .

۳- دوام ارتباط زناشویی هنگامی که زن و شوهر زمان و میدان بیشتری در اختیار یکدیگر قرار میدهند تا اندکی آزاد باشند، افزایش می یابد.

۴- فراتر از هر چیز آنکه ایمان داشته باشید. ازدواج میتواند تجربه ای سودمند برای شما باشد. با کمی همت و تلاش ازدواج شما موفقیت آمیز خواهد بود.

آموزش به عنوان مهمترین عامل و یا راه حل برای هر مساله ایست و این در امر ازدواج نیز صادق است . برگزاری دوره های آموزشی قبل از ازدواج و یا آموزشهای مربوطه در دانشگاهها و همچنین همکاری حوزه و دانشگاه برای ارائه ی الگوی اسلامی متناسب با روز می تواند گام موثری را در جهت فرهنگ سازی در این خصوص بردارد.

مشکل ما اینه که هر چه آموزش غلط می بینیم کسی نیست آنچه را که درست است به ما گوشزد کند . مطمئناً اگر فریضه ی امر به معروف و نهی از منکر در جامعه ما رواج یابد شاهد حل هر مشکلی حتی ازدواج خواهیم بود. نقش حوزه و طلاب و دانش آموختگان مدارس دینی در تبیین مواضع اسلام در قبال ازدواج و نشر آن توسط رسانه و دانشگاه باید همان راهی باشد که برای ایجاد یک فرهنگ اسلامی باید دنبال کنیم .

نتیجه گیری

شواهد خیره کننده هستند، ما برای اینکه بتوانیم از یک جامعه سالم برخوردار باشیم باید فرهنگ ازدواج را ترویج دهیم؛ بنابراین باید خط مشی تلویحات عمومی را مشخص کنیم: دولت موظف است ازدواج را به صورت یکی از زیربناهای اساسی جامعه معرفی کرده و بر لزوم آن پافشاری نماید.

زندگی زیباست بشرطی که زیبا ببینیم!

به امید آن روز ، که اسلام سرمشق همه ی امورات قرار گیرد.

منابع

افروز، غلامعلی (۱۳۷۸) - مبانی روانشناختی ازدواج در بستر فرهنگ و ارزشهای اسلامی - تهران - انتشارات دانشگاه تهران - صص ۳۱-۳۳.

مظاهری، علی اکبر (۱۳۷۶) - جوانان و انتخاب همسر - قم - انتشارات پارسیان - صص ۲۲.

مظاهری، علی اکبر (۱۳۷۶) - جوانان و انتخاب همسر - قم - انتشارات پارسیان - صص ۱۶.

صانعی، صفدر (۱۳۴۶) - بهداشت ازدواج از نظر اسلام - چاپخانه فردوسی - اصفهان - صص ۷-۸.

مشکینی، علی (۱۳۵۹) - ازدواج در اسلام - صص ۱۰-۱۲.

مشکینی، علی (۱۳۵۹) - ازدواج در اسلام - صص ۵۲-۵۹.

مشکینی، علی (۱۳۵۹) - ازدواج در اسلام - صص ۴۴-۴۵.

www.mardoman.net

www.hawzah.net/fa/magazine/magart/114/.../31515